

Hensyn til den moralske Forpligtelse, som Fabrikken vilde fyldestgjøre, hvis den ophørte med sin Virksomhed. Af disse Hensyn til at lette denne Forpligtelse var det ikke usandsynligt, at Staten vilde bidrage en Sum; men for at opløse et Forhold, der i sin Grund er saa tvivlsomt, er der efter Fleertallets Formenting ingen Anledning til at udgive Noget. Skulde der udgives Noget, maatte det, som sagt, være i Retning af at hjælpe Fabrikken til at bære den Byrde, som den saaledes velvilligen har paataget sig ligeoverfor de mange Arbejdere, og af Hensyn til, at denne Fabrik i lang Tid har staaet i et Slags Forhold til Staten, men det kan ingenlunde lede til, at man nu skulde vedtage disse Forslag. Naar det er nævnt, at det er af stor Interesse for Staten at faae dette Forhold opløst, da er det muligt, at man ogsaa der ikke regner med ganske rigtige Tal. Det er ikke usandsynligt, at man har glemte adskillige Data, som maae tages med i Betragtning, naar man mener at kunne spare saa og saa Meget paa det Beløb, som man skal udgive til at fabrikere et lignende Antal Geværer herhjemme istedetfor paa andre Fabrikker. Der kan være Bestyrelsesudgifter, Renter af Capitalerne, Brugen af Redskaberne, som man faaer erstattede paa andre Conti i Finantsloven, og som saaledes ikke komme med i Beregning. Det fremgaaer jo af det Hele, at Krigsbestyrelsen fra sit eget specielle Standpunkt i høj Grad ønsker at faae Herredømmet over dette Forhold, og det er ikke usandsynligt, at det kan have foranlediget en lidt gunstigere Beregning til den ene Side, end der ellers vil vise sig rigtig. Jeg troer, at det vilde være heldigt, om man, naar man skulde ud af dette Forhold, hellere end at gaae til det Beløb, som der her er Tale om, vilde affjøre hele Fabrikken. Dette Forhold vil nemlig tildeels blive bestaaende, selv om man gaader ind paa de Forslag, som her er Tale om. Det sees jo, at ikke blot Brugen af Vandet i nogle Søer, men ogsaa Brugen af Fiskerierne og Rør- og Sivstjær i nogle af disse Søer skulde forbeholdes Fabrikken, og det er utvivlsomt, at det kan give Anledning til meget Bryderi, at denne Rest af Forholdet bliver bestaaende. Hvor er saa Grændsen mellem, hvad Staten

maa bruge og hvad Fabrikken i dette Tilfælde maatte bruge? Den er ikke altid let at drage. Jeg troer, at disse Betragtninger maae lede til, at man følger Fleertallet i dette Spørgsmaal, og at man, selv om man erkjender Hensigtsmæssigheden af, at Forholdet engang med det Første høves, dog ikke gaaer til at betale dette saa dyrt. Om man til 3die Behandling kan foreslaae noget Andet, hvorved de forskellige Ministre bemyndiges til at afflutte Record paa et andet Grundlag, skal jeg ikke nærmere gaae ind paa; det er muligt, at det kunde skee, og at det ikke vilde være uden Frugt for en heldigere Løsning. Med Hensyn til de øvrige Forslag, der ere under Behandling, skal jeg ikke nærmere gaae ind paa Noget af, hvad der i den Henseende er fremkommet, da det forekommer mig, at der ikke er Strid om noget Punkt. Det er kun med Hensyn til Skydebanerne i Odense, at den høitagtede fungerende Krigsminister har sagt, at det ikke kunde gaae an at spørge Communalbestyrelsen tilraads om Skydebanerne, thi saa vilde alle Medlemmerne sige, at det ikke var nødvendigt at have saadanne; men en By, der har Garnison, vil ogsaa nok vide, at der skal Skydebaner til, og der er altsaa ikke Spørgsmaal om, hvorvidt man skal have dem eller ikke, men hvor de skulle ligge, hvilket Sted der er hensigtsmæssigt for deres Veltgenhed for Færdselens Skyld, og i den Henseende troer jeg rigtig nok, at Communalbestyrelsen maa have et Ord med at sige. Jeg skal saaledes anbefale det Hovedforslag, der saameget er omtalt, til Forkastelse.

Finantsministeren: Jeg skal først paa min fraværende Collegas Vegne tillade mig at udtale, at de af ham brugte Utrænger ligeoverfor det ærede Medlem for Njøbenhavns 7de Valgfreds (Casse) visjelig maae fortaaes saaledes, som den ærede Ordfører udtalte sig om dem. — Dernæst skal jeg tillade mig nogle Bemærkninger, og da først den, at det jo hverken vilde være behageligt og heller ikke, troer jeg, nyttigt eller heldigt, om Regjeringen nu skulde blive desavoueret af den ærede Rigsdag, efter at den har troet at handle i Dverensstemmelse med dens An-